

Ένωση Πληροφορικών Ελλάδας
Λυκούργου 1 & Αιόλου (1ος όροφος)
TK 10551, Αθήνα
<http://www.epe.org.gr>
e-mail: info@epe.org.gr
Τηλέφωνο: (+30) 211 3332456

Διοικητικό Συμβούλιο:
Αντώνης Σιδηρόπουλος (Πρόεδρος)
Γιάννης Κιομουρτζής (Αντιπρόεδρος)
Χάρης Γεωργίου (Γενικός Γραμμ.)
Φώτης Αλεξάκος (Ειδικός Γραμμ.)
Γιάννης Φάκας (Ταμίας)

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Σχετικά με διαφημίσεις σπουδών Πληροφορικής «δωρεάν, χωρίς καθηγητές, χωρίς μαθήματα»

Αθήνα, 4-7-2024

Πρόσφατα ενημερωθήκαμε σχετικά με διαφημίσεις εταιριών για σπουδές Πληροφορικής, με οργάνωση και περιεχόμενο το οποίο οφείλουμε να σχολιάσουμε ενημερώνοντας τυχόν ενδιαφερόμενους.

Η Ένωση Πληροφορικών Ελλάδας (ΕΠΕ), ως επιστημονικό και επαγγελματικό σωματείο και βάσει του Καταστατικού¹ της, έχει ως σκοπούς μεταξύ άλλων τη διαφύλαξη, μελέτη και προαγωγή των κοινών οικονομικών, κοινωνικών και επαγγελματικών συμφερόντων των Πληροφορικών, στα πλαίσια της εξυπηρέτησης του κοινωνικού συνόλου. Επιπλέον, από το 2016 έχει θεσμοθετήσει τον Κώδικα Δεοντολογίας για την Πληροφορική², τον πρώτο στην Ελλάδα, βάσει του οποίου το Δημόσιο Συμφέρον με την ευρεία έννοια αποτελεί την πρώτη και βασική αρχή, την οποία οφείλουμε να προστατεύουμε σε κάθε περίπτωση.

Συγκεκριμένα, σε σχέση με τις εν λόγω διαφημίσεις, οφείλουμε να επισημάνουμε τα εξής:

1. Η Πληροφορική, ως επιστήμη και ως επάγγελμα και ειδικότερα ως προς τους ανθρώπους που την ασκούν, έχει καθοριστεί μέσω των Π.Δ.183/2008 (ΦΕΚ Α/246/3-12-2008) και Π.Δ.44/2009 (ΦΕΚ Α/58/8-4-2009). Συγκεκριμένα, ορίζεται ότι στον κλάδο περιλαμβάνονται αποκλειστικά οι πτυχιούχοι ΑΕΙ Πολυτεχνικών (διπλωματούχοι Μηχανικοί Η/Υ, κτλ) και Πανεπιστημιακών σχολών (πτυχιούχοι Πληροφορικής, κτλ), ή ισότιμων αναγνωρισμένων πτυχίων του εξωτερικού. Κανένα άλλο αποδεικτικό σπουδών, βεβαίωση παρακολούθησης ή άλλου είδους πιστοποίηση δεν μπορεί να εξισωθεί με αυτά και δεν εντάσσεται στις προβλέψεις των συγκεκριμένων Π.Δ. Κατά συνέπεια, ούτε στον κλάδο της Πληροφορικής σε επίπεδο άσκησης επαγγέλματος και των αναγνωρισμένων συναφών δικαιωμάτων, όπως για παράδειγμα δικαίωμα συμμετοχής σε διαγωνισμούς ΑΣΕΠ ή προκηρύξεις. Ως εκ

1 <https://www.epe.org.gr/poioi-eimaste/katastatiko>

2 <https://www.epe.org.gr/ola-ta-arthra/deltio-typon-o-protos-kodikas-deontologias-gia-tin-pliροφορική-apo-tin-enosi-pliροφορικών-elladas>

τούτου, η χρήση όρων όπως “Μηχανικός Η/Υ” σε συνδυασμό με τέτοια μη Πανεπιστημιακά προγράμματα είναι παραπλανητική όταν ενσωματώνονται σε παρόμοιες διαφημίσεις.

2. Καμία “έλλειψη προσωπικού”, πραγματική ή όχι, δεν αλλάζει το γεγονός ότι η Πληροφορική είναι εδώ και δεκαετίες αυτόνομη επιστήμη και ως τέτοια απαιτεί, αντίστοιχα με τις υπόλοιπες των Θετικών Σχολών, την επιτυχημένη ολοκλήρωση συγκεκριμένων προπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών σε ΑΕΙ σύμφωνα με τα παραπάνω Π.Δ. Σαφέστατα στον ευρύτερο κλάδο της Πληροφορικής εργάζονται και επαγγελματίες χωρίς αντίστοιχο πτυχίο ΑΕΙ, όμως η διάκριση μεταξύ των δύο πρέπει να είναι ξεκάθαρη ως προς τα καθήκοντα, το αντικείμενο και την κρισιμότητα κάθε είδους εργασίας. Για παράδειγμα, σε θέσεις με αποκλειστικά τεχνικές αρμοδιότητες υπό καθοδήγηση, αρκούν οι αντίστοιχες τεχνικές γνώσεις, ενώ για τη σχεδίαση κρίσιμων υποδομών (safety-critical) απαιτείται Πληροφορικός με πτυχίο ΑΕΙ με ευρύτερες γνώσεις. Η απαίτηση αυτή είναι αυτονόητη σε κάθε άλλο επιστημονικό κλάδο και πουθενά δεν υπάρχει αναζήτηση “ταλέντων” ή “δεξιοτήτων” για την κάλυψη αντίστοιχων αναγκών. Δεν βλέπουμε να ζητάνε π.χ. ανθρώπους με “ταλέντο στην Παθολογία” για να καλύψουν θέσεις γιατρών σε νοσοκομεία.
3. Εκφράσεις όπως “χωρίς προαπαιτούμενα” σε τέτοιες διαφημίσεις θα πρέπει να εξετάζονται με μεγάλη επιφυλακτικότητα. Η επιφύλαξη έγκειται στο γεγονός ότι για την πρόσβαση στις αντίστοιχες σχολές ΑΕΙ απαιτείται συγκεκριμένη επίδοση στις Πανελλήνιες εξετάσεις (κατά κανόνα μέση ως υψηλή, ανάλογα με το ίδρυμα) και επιπλέον ικανοποίηση της Ελάχιστης Βάσης Εισαγωγής (ΕΒΕ) στο μάθημα αυξημένης βαρύτητας, ενώ στα συγκεκριμένα μη Πανεπιστημιακά προγράμματα δεν υπάρχει κανένα τέτοιο κριτήριο εισαγωγής και κατά συνέπεια το γνωστικό επίπεδο των συμμετεχόντων είναι βέβαιο ότι έχει τεράστια διακύμανση, κάτι εξαιρετικά αρνητικό για την ομαλή εξέλιξη οποιουδήποτε προγράμματος σπουδών.
4. Εκφράσεις όπως “χωρίς δίδακτρα” θα πρέπει αντίστοιχα να εξετάζονται ενδελεχώς και να απαιτούνται όλες οι διευκρινίσεις. Συγκεκριμένα, γνωρίζουμε ότι σε κάποια από τα διαφημιζόμενα προγράμματα στην πραγματικότητα υπάρχουν δίδακτρα, αλλά υπάρχει περίοδος χάριτος για μέρος ή το σύνολο της διάρκειας του προγράμματος. Πρακτικά, αυτό σημαίνει ότι ο εκπαιδευόμενος δεσμεύεται να καταβάλλει τα δίδακτρα στο μέσο ή στο τέλος του προγράμματος, κάτι που το καθιστά κάθε άλλο παρά “δωρεάν”.
5. Σε διαφημίσεις τέτοιων προγραμμάτων εμφανίζονται εκφράσεις όπως “εκπαίδευση peer-to-peer, χωρίς καθηγητές, χωρίς μαθήματα”. Οφείλουμε να θυμίσουμε ότι η διαδικασία peer-to-peer αφορά αποκλειστικά στην αξιολόγηση εργασίας και έρευνας, για παράδειγμα στην κρίση κάποιας μελέτης υπό δημοσίευση, και σε καμία περίπτωση δεν μπορεί από μόνη της να παράξει νέα γνώση “από το τίποτα” αντικαθιστώντας την κανονική εκπαιδευτική διαδικασία. Επιπλέον, “χωρίς καθηγητές” σημαίνει πως, ακόμα και στην περίπτωση που το peer-to-peer θα μπορούσε να βελτιώσει το γνωστικό επίπεδο έστω της μίας λιγότερο εκπαιδευμένης πλευράς, εδώ πρόκειται για μοντέλο “μόνο μαθητές”, δηλαδή μόνο συμμετέχοντες με εν γένει ελλείψεις γνώσεων. Το γεγονός αυτό υποβαθμίζεται καθοριστικά από το “χωρίς μαθήματα”, δηλαδή χωρίς κανένα προκαθορισμένο πρόγραμμα σπουδών με συγκεκριμένους εκπαιδευτικούς στόχους και παραγόμενα αποτελέσματα (γνώσεις) για τους συμμετέχοντες. Πρακτικά, η παραπάνω περιγραφή αφορά σε άτυπες ομάδες συζήτησης

για την ανταλλαγή απόψεων και εμπειριών, όχι εκπαίδευση με την έννοια γνωστικών αντικειμένων σε κάποιο επιστημονικό πεδίο.

6. Εκφράσεις όπως ότι ένα “διετές εντατικό πρόγραμμα” δύναται να “προσφέρει περισσότερες δεξιότητες και αποτελέσματα από αυτά που μπορεί να αποκτηθούν σε 5 χρόνια παραδοσιακής εκπαίδευσης” υπονοούν ότι τα διαφημιζόμενα προγράμματα υπερτερούν σε σχέση με τις αντίστοιχες σπουδές σε επίπεδο ΑΕΙ. Αν κάτι τέτοιο υποστηρίζεται, από μόνο του αποτελεί παραπλανητική διαφήμιση, όχι μόνο ως προς την ουσία και το περιεχόμενο της παρεχόμενης γνώσης όπως αναλύθηκε παραπάνω, αλλά και για καθαρά πρακτικούς λόγους χρονικών περιορισμών. Πρακτικά, είναι σαν να υποστηρίζει κάποιος ότι το 60% των σπουδών στις αντίστοιχες σχολές Πληροφορικής ΑΕΙ αποτελούν άχρηστη γνώση και χαμένο χρόνο για τους φοιτητές, κάτι εντελώς αυθαίρετο, αντιεπιστημονικό και αντίθετο με ό,τι ισχύει παντού στον κόσμο.
7. Εκφράσεις όπως “εγγυημένη εργασία” θα πρέπει να εξετάζονται με μεγάλη επιφύλαξη. Θα πρέπει να διευκρινίζεται με ποιον ακριβώς τρόπο η επιτυχής παρακολούθηση ενός τέτοιου προγράμματος δεσμεύει νομικά και εκ των προτέρων κάποια επιχείρηση για την άμεση πρόσληψη του εκπαιδευόμενου, με ποιους όρους, με τι είδος σύμβασης και ποιας διάρκειας. Πρακτικά, είναι εξαιρετικά δύσκολο να υπάρξει πλήρης διασφάλιση για κάτι τέτοιο, εκτός αν η επιχείρηση υποδοχής συνδέεται άμεσα με την εταιρία που διοργανώνει τα συγκεκριμένα προγράμματα, δηλαδή πρόκειται άμεσα ή έμμεσα για το ίδιο νομικό πρόσωπο.
8. Εκφράσεις όπως “εντατική διαδικασία επιλογής και εκμάθησης διάρκειας 4 εβδομάδων, δουλεύοντας σε project προκειμένου να εξεταστεί αν διαθέτεις τα προσόντα” είναι πιθανό να υπονοεί μη νόμιμο καθεστώς εργασίας. Συγκεκριμένα, η παραγόμενη από τον εκάστοτε εκπαιδευόμενο εργασία, εφόσον εντάσσεται σε πραγματικό αντικείμενο (project) κάποιας επιχείρησης για την παραγωγή εμπορικού προϊόντος ή υπηρεσίας (πώληση), στο παρόν ή στο μέλλον, αποτελεί εν γένει κανονική εργασία με τη νομική έννοια του όρου. Συνεπώς, θα πρέπει απαραίτητως να συνοδεύεται από σύμβαση πρόσληψης, συγκεκριμένο αντικείμενο και αμοιβή, φορολόγηση, καταβολή ασφαλιστικών εισφορών και κάθε άλλη πρόβλεψη της σχετικής εργατικής νομοθεσίας. Αυτό αφορά και στις περιπτώσεις “δοκιμαστικής περιόδου” πριν την οριστική πρόσληψη υποψηφίου για την πλήρωση κάποιας θέσης εργασίας, με την υπογραφή αντίστοιχης σύμβασης εργασίας ορισμένου χρόνου, είτε αυτή είναι 4 είτε περισσότερων εβδομάδων. Σε οποιαδήποτε άλλη περίπτωση αποτελεί παράνομη εργασία, σχετίζεται με πιθανή φοροδιαφυγή και εισφοροδιαφυγή ασφαλιστικών εισφορών, αφορά και τα δύο μέρη (όχι μόνο την επιχείρηση υποδοχής) και διώκεται νομικά.

Τα παραπάνω αποτελούν ενδεικτικά μερικά μόνο παραδείγματα φράσεων που χρησιμοποιούνται σε παρόμοιες διαφημίσεις προγραμμάτων “σπουδών Πληροφορικής” που προσφέρονται από εταιρίες οι οποίες δραστηριοποιούνται σε αυτό το χώρο. Δεν είναι τα μοναδικά και, δυστυχώς, δεν είναι η πρώτη φορά που παρατηρούνται τέτοια φαινόμενα.

Ως Ένωση έχουμε και στο παρελθόν επισημάνει παρόμοιες καταστάσεις, με παραπλανητικές διαφημίσεις για προγράμματα τύπου “coding bootcamps”, τα οποία υποστηρίζουν ότι μέσα σε

ελάχιστους μήνες παρακολούθησης μπορούν να μετατρέψουν οποιονδήποτε “χωρίς προηγούμενες γνώσεις” σε επαγγελματία “καλύτερο από τους πτυχιούχους των ΑΕΙ”.

Στην παρούσα φάση επιλέγουμε να μην αναφερθούμε ονομαστικά στις εταιρίες που προβαίνουν σε διαφημίσεις με τα παραπάνω χαρακτηριστικά, ειδικά αυτή την περίοδο λίγο πριν και αμέσως μετά τη διεξαγωγή των Πανελληνίων εξετάσεων, όπως συμβαίνει σχεδόν πάντα. Τα πλήρη στοιχεία είναι διαθέσιμα σε οποιαδήποτε αρμόδια Αρχή επιθυμεί να ενημερωθεί και να διερευνήσει τυχόν παράνομες πράξεις, όπως για παράδειγμα αυτό της παραπλανητικής διαφήμισης ή της παραβίασης της εργατικής νομοθεσίας.

Σε κάθε περίπτωση, η ΕΠΕ δεσμεύεται να συνεχίσει να παρακολουθεί αυτά τα ζητήματα και να ενημερώνει τους πολίτες, όπως είναι υποχρεωμένη να πράττει βάσει του Καταστατικού της και του Κώδικα Δεοντολογίας για την Πληροφορική.

Το Διοικητικό Συμβούλιο
της Ένωσης Πληροφορικών Ελλάδας

URL: <http://www.epe.org.gr> , <mailto:info@epe.org.gr>

